

2023_Anul Aurel C. POPOVICI (XL): Nimiciți-i, declarându-i vinovați!

- oare noi înșine suntem atât de curați ca cristalul?

- la Sibiu ... seminariștii români, refuză semnarea protestului!

tribunism
șagunism
Aurel C. Popovici

Și să-i declarați vinovați cu unanimitate!
a zdrobi pe dușmanii constituției de
900 de ani a noastră, pe cei ce sapă
la statul milenar maghiar ...

O româncă nu cunoaște frica!

Fraților, cauza noastră este a lui Dumnezeu
căci este sfântă iar Dumnezeu este cu noi.

Trăiască națiunea română!

Anul X Sibiu, Sămbătă 21 August (2 Septembrie) 1893 Nr. 185

ABONAMENTELE
Pentru Sibiu:
1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru districte la care se plătește pe loc mai mult.
Pentru minorități:
1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl.,
1 an 14 fl.
Pentru România și străinătate:
1 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamente se fac numai plătit în avans.

TRIBUNA
Apare în fiecare zi de lucru

INSERȚIUNILE
Un jg. garsond prima-dacă 7 cr., a doua-cară 6 cr.,
a treia-cară 5 cr.; și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Dacia Măgurele nr. 21.
Se prenumeră și la poște și la librării.
La București
primește abonamentele Ionuț Blănuș, profesor, București,
Calea Victoriei nr. 135.
Epitomele străinătate se ridică. — Manuscrisurile se acceptă
De anulă costă 5 creșterii v. a. sau 15 bani rom.

PROCESUL REPLICII.

S'a împlinit!
Cel mai năpraznic verdict al pretinsei!

Procesul, într'un ton insinuator în-
traabă: Cum se face, că deși n'a moștenit
de la părinți nici o calitate...

oameni miserabili, cum pretinde procurorul.
Ea a făcut „Replica”, și „Aure” a lăsat re-
cunoscând că nu e deosebit de...

ale existenței statului; legea de-
ște scrisă și deșălă, legi care garantează în
ochii țării și cetățenilor...

credința, că în Ungaria e permis să se facă
oț-ce crimă, ori că statul ungar este neputin-
cios față de celelalte țări...

... noi înșine suntem atât de curați ca cristalul?

TRIBUNA 1884
Anul tribunistului Aurel. C. Popovici

Lucrarea dr. Vasile Crișan prezintă toate etapele procesului „Replicii”, care a avut loc în 30 august 1893, fiecare acuzat fiind nevoit să opteze pentru un singur avocat, protestele acuzaților fiind justificate de precedentele existente, ce ermiteau prezența a doi avocați.. A.C. Popovici îl desemnează pe avocatul din Lugoj - dr. Stefan Petrovici, iar Nicolae Roman, pe slovacul Paul Mudron. La interogatoriul acuzaților, Aurel C. Popovici răspunde întrebării judecătorului privind modul în care a contribuit la redactarea și difuzarea „Replicii”: „Replica” este opera tuturor studenților universitari români. Mă mândresc a fi făcut parte din comitetul constituit pentru redactarea „Replicii”. Locuind în Graz, am fost rugat să iau asupra-mi sarcina de a corespunda cu Institutul Tipografic, unde am hotărât să tipărim „Replica” După ce, într-o adunare de la Viena a tuturor am citit și purificat materialul adunat și lucrat de noi toți, am trimis acest material la Institutul Tipografic spre tipărire. Cât despre răspândirea *Replicii*, deși eu în Graz n-am împărțit decât puține exemplare, cel mult 70, pentru că răspândirea au făcut-o aici în țară studenții din Cluj, Budapesta și Viena, iar în străinătate studenții din Paris, München și Bruxelles, totuși iau asupra-mi răspunderea pentru răspândire”. La rândul său Nicolae Roman își asumă răspunderea pentru tipărirea și răspândirea „Replicii”. La întrebarea malițioasă a procurorului Jeszenszki adresată lui A.C. Popovici, de unde provin banii pentru tipărirea „Replicii” la Institutul Tipografic (1500 florini), A.C. Popovici arată că după luarea hotărârii de redactare a „Replicii”, studenții s-au adresat publicului

român pentru a contribui la acoperirea cheltuielilor. „Și acest popor asuprit și sărac - subliniază inculpatul - din sărăcia lui a dat aproape 4000 florini. N-aveți, pentru a vă convinge de adevărul spuselor mele, decât să luați listele de subscripție, cam 2000 la număr, pe care le păstrez încă acasă la mine. Veți vedea acolo iscăliturile celor care au contribuit”. (...) După ce trece în revistă acuzațiile pe care i le aduce lui Nicolae Roman, în ovațiile publicului maghiar din sală, Jeszenszky conchide, adresându-se aceluiași jurați: „Fac apel la sentimentele D-voastră de patrioți, **vă conjur în numele patriei spre pieptul căreia criminalii și-au îndreptat pumnalele lor și vă rog să-i declarați vinovați pe ambii acuzați.**

Și să-i declarați vinovați cu unanimitate, să nu creadă nici în țară, nici în afară că în situația de a ne apăra statul și naționalitatea, noi ungurii am fi dezbinați, ci să se vadă că una suntem cu toții în a zdrobi pe dușmanii constituției de 900 de ani a noastră, pe cei ce sapă la statul milenar maghiar, pe cei despre care istoria abia amintește cum s-au strecurat în acest stat, și iată-i azi îndrăzneți, iată-i temerari! Nimiciți-i, declarându-i vinovați. Veți satisface dreptatea, vă va aproba întreaga suflare maghiară”. (...)». După 17 ore de proces, fiind audiate și pledoariile avocaților, s-a dat verdictul. Reproducem din lucrarea citată: «Cei doisprezece jurați care aveau obligația să hotărască soarta acuzaților, trebuiau să răspundă la cinci capete de acuzare îndreptate împotriva lui Aurel C. Popovici. Ele erau formulate astfel:

1. Sunt jurații convinși că termenii incriminați din „**Replică**” conțin în sine atacarea puterii obligatorii a legii (paragraful 173 din Codul Penal)?; 2. Conțin pasajele incriminate elemente de ațâțare contra naționalității (paragraful 172 din Codul Penal)?; 3. Sunt jurații convinși că Aurel C. Popovici este răspânditorul Replicei? 4. Este acuzatul Aurel C. Popovici vinovat de crima atacării puterii obligatorii a legii? 5. Este vinovat Aurel C. Popovici pentru ațâțarea contra naționalității? După o deliberare de o oră, în unanimitate, jurații au răspuns cu DA la toate cele cinci capete de acuzare. Cu Nicolae Roman au fost ceva mai blânzi. Doi jurați l-au absolvit de vina de ațâțare contra naționalității și de atacarea puterii obligatorii a legii.

Sentința împotriva lui Aurel C. Popovici a fost întâmpinată cu urale de bucurie și mulțumire din partea publicului maghiar care nu a părăsit sala de judecată până la încheierea procesului și condamnarea exemplară a inculpaților. Era una dintre cele mai aspre pedepse pronunțate de curțile cu jurați ungurești în cazul proceselor de presă: patru ani închisoare de stat, 500 florini amendă și alți 500 florini cheltuieli de judecată. Nicolae Roman a fost condamnat la un an temniță de stat și 300 florini amendă. Pentru punerea în libertate provizorie a lui Aurel C. Popovici a fost stabilită suma de 5000 de florini. Cauțiunea a fost plătită pe loc și acuzatul a putut să se întoarcă în libertate la Sibiu, unde se mutase împreună cu familia de puțină vreme.

Maria Popovici a îndurat cu stoicism, de la început până la sfârșit, calvarul prin care trecea soțul său. În ziua premergătoare, în drum spre temnița unde era închis Aurel C. Popovici, în așteptarea procesului, avocatul Stefanovici o întreabă: „**Ei, doamnă, nu ți-e teamă că-l vor osândi ungurii pe soțul Domniei Tale?**”. Răspunsul Mariei Popovici a fost memorabil: „**O româncă nu cunoaște frica!**” O spunea o austriacă legată la bine și la rău cu bărbatul său. Pe parcursul dezbaterilor procesului nu a vărsat nici o lacrimă, nu s-a lamentat deloc. Ședea cu o seriozitate demnă în mijlocul publicului. Era singura femeie din sală. Nici o singură mișcare a feței nu și-a îngăduit spre a nu da satisfacție inamicilor soțului său să o vadă disperată. La anunțarea sentinței, a avut tăria să se ridice în picioare și să strige celor câțiva prieteni și cunoscuți, în limba română „**Fraților, cauza noastră este a lui Dumnezeu căci este sfântă iar Dumnezeu este cu noi. Trăiască națiunea română!**” Afară se făcea ziuă ... Cu multă vreme înainte de procesul „**Replicei**”, marele om politic al redeșteptării națiunii maghiare, contele Szecevényi, într-un

memorabil discurs la Academia de Științe a Ungariei, în 1842, al cărei întemeietor a fost, atrăgea atenția asupra pericolului abuzurilor legislative, căci **excesul de severitate e zadarnic, produce martiri și naște fanaticism**. „Oare ne este permis, nouă unгурilor, a arunca - fără nici o remușcare de conștiință - afurisenia asupra capetelor acelor care n-au sentiment de dragoste pentru o lege, în fața căreia firea lor e cuprinsă de groază? Oare noi înșine suntem atât de curați ca cristalul? - se întreba retoric Stefan Szczényi (...) După consumarea procesului **Replicei** și condamnarea lui Aurel C. Popovici, la Casina Română din Cluj studenții din oraș și cei veniți să asiste la proces, printre care Alexandru Vaida Voevod și Iuliu Maniu, hotărâsc cu mare însuflețire să elaboreze, să editeze și să răspândească în lume un nou „**Memoriu în chestia Replicei**”. Cu ducerea la îndeplinire a proiectului au fost împuterniciți cei doi inițiatori: A. Vaida Voevod și Iuliu Maniu. În concepția lor, memoriul de protest urma să fie semnat și, prin urmare, asumat de întreaga studențime română din monarhie și difuzat în lume pe urmele **Replicei**. Urmarea acestei solidarizări în masă - sperau tinerii români - trebuia să fie inculparea semnatarilor într-un proces public. Se sconta pe răsunetul intern și internațional al unei astfel de acțiuni. Dar exaltarea patriotică și spiritul de sacrificiu nu s-au dovedit atât de generale și de dorite. Memoriul a fost definitivat în mai multe întâlniri de lucru ale celor doi inițiatori. A urmat periplul prin centrele școlare pentru adunarea semnăturilor. Studenții din Cluj, Budapesta, Viena și Graz, precum și seminaristii blăjeni semnează Memoriul. În acest timp, Alexandru Vaida Voevod asigură tipărirea acestuia la „Tipografia sud-ungară” din Timișoara, sub titlul „**Protestul studenților români în chestia procesului Replicei**” într-un tiraj de o mie de exemplare. S-au produs, însă defecțiuni în adunarea adeziunilor. **La Sibiu și Gherla seminaristii români, temători de urmări, refuză semnarea protestului**. Câțiva studenți din Cluj, care în prima fază aderaseră la proiect, își retrag semnăturile. Ca urmare, după o întâlnire la Timișoara a celor doi cu Valeriu Braniște, Nicolae Comșa și Corneliu Diaconovici, Alexandru Vaida Voevod și Iuliu Maniu, renunță la răspândirea Protestului și nimicesc întregul tiraj. Din eșecul acestei acțiuni a rezultat, însă o prietenie de o viață între cei doi și eroul central al lucrării lor - inculpatul Aurel C. Popovici».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-xl-nimiciti-i-declarandu-i-vinovati-oare-noi-insine-suntem-atat-de-curati-ca-cristalul-la-sibiu--seminaristii-romani-refuza-semnarea-protestului-172171.html>

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

15-22 OCTOMBRIE 2023
ASTRA FILM FESTIVAL 50
SIBIU INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2023-Anul A.C. Popovici (XL): Nimiciți-i, declarându-i vinovați! - oare noi înșine suntem atât de curați ca cristalul? - la Sibiu ... seminaristii români, refuză semnarea protestului!

Marius HALMAGHI 01.10.2023 20:18 224 vizualizari 0 comentarii

În: *Tribuna*, 01 octombrie 2023